

GLAVNI PROBLEMI SINDIKATOV V SLOVENIJI

EFFAT-ova konferenca za CEE-SEE (Dunaj, 18.-19.11.2014)

Sindikrat delavcev gostinstva in turizma Slovenije (SGIT) obstaja vse od leta 1990. Istega leta je bila ustanovljena tudi centrala Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS), katere del je tudi SGIT. V vseh teh skoraj 25ih letih, so slovenski sindikati aktivno sodelovali v razvoju nove slovenske države.

Nenehno so bili na okopih za socialno pravično družbo in ohranitev delavskih pravic, za delavcem prijazno delovno-pravno in pokojninsko zakonodajo ter proti brezglavemu lastninjenju slovenskih podjetij. Čeprav je tropartitni socialni dialog, v okviru ekonomsko socialnega sveta, vse do leta 2005 redno potekal, so bile velike zmage slovenskih sindikatov dosežene na demonstracijah in protestih, ki se jih je udeležilo ogromno ljudi. Tako smo preprečili uvedbo enotne davčne stopnje, slabe rešitve v pokojninski zakonodaji, ki ne bi več temeljila na solidarnostnem sistemu, dosegli smo sprejem zakona o minimalni plači, zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju, nov, še sprejemljiv, zakon o delovnih razmerjih...

Danes, po krizi in vstopu v EU, je stanje na slovenski sindikalni in politični sceni popolnoma drugačno. Slovenski politični prostor je, z množico političnih strank, postal le izpostava bruseljskega diktata. V štirih letih smo zamenjali tri vlade, ki so, bolj kot potrebe slovenskih delavcev, upoštevale zaveze Bruslju ter v svojih sanacijskih programih za rešitev iz ekonomske krize pozabile na slovenskega delavca. Edino, kar je vsem vladam (desnim in levim) skupno, je to, da varčujejo na stroških dela, brez strategije prodajajo in privatizirajo dobra podjetja ter rešujejo banke z vedno novimi dokapitalizacijami.

Zelo narobe je, da varčevalne ukrepe, ki so jih Vlade dobile od evropske trojke, niso preverile v socialnem dialogu, tako da sindikati na odločitve ozke skupine ljudi v Bruslju, nimamo več nobenega vpliva. Rešitev je na dlani. V Sloveniji je nujno potrebno okrepiti tro-partitni socialni dialog ter doseči, da je vsaka vlada pred sprejetjem bruseljskih direktiv obvezana do posvetovanja s socialnimi partnerji doma.

Na krizo socialnega dialoga kaže tudi dejstvo, da v Sloveniji danes nimamo več vseh panog pokritih s kolektivnimi pogodbami. Brez kolektivne pogodbe je tako gradbeništvo, kmetijstvo in živilska industrija, komunala, kemična in nekovinska industrija, cestni promet...

Nova kolektivna pogodba dejavnosti SGIT je bila izpogajana decembra 2012 in velja za določen čas le do 31.5.2015. Glede na ravnanje delodajalcev, ki so že drugo leto zapored odločno zavrnil predlog SGIT za 2% dvig oz. uskladitev najnižjih osnovnih plač v panogi vsaj za višino inflacije, je jasno, da nas v letu 2015 čakajo dolga in težka pogajanja. 2% dvig plač bi po njihovi obrazložitvi potopil slovenski turizem, ki je v letošnjem letu beležil izgubo v poslovanju. Pozabili pa so, da je potrebno zakrpati vse bančne luknje, ki so jih v preteklosti naredili korporacije v procesu zadolževanja in nakupovanja slovenskih hotelov. Uprave teh družb, danes vračajo bankam milijone za dolgove, ki jih niso naredili

delavci, temveč lastniki sami. Žalostno je to, da se tudi Vlada igra z najperspektivnejšo panogo, kot radi imenujejo slovenski turizem.

Na slovenski sindikalni sceni je stanje zaskrbljujoče. V Sloveniji imamo še vedno 8 sindikalnih central ter 132 posameznih poklicnih reprezentativnih sindikatov. Članstvo pa se zmanjšuje v vseh sindikalnih organizacijah, velik upad beležimo tudi v sindikatu GIT. Starejši člani odhajajo v pokoj, mladi pa niso več zainteresirani za vstop v sindikalne vrste, tudi zato ker je vse manj zaposlitev za nedoločen čas in vse več prekernih delavcev, ki so pripravljene delati za minimalno plačo. Brezposelnost narašča, predvsem med mladimi izobraženimi kadri, ki v sindikatu sploh ne vidijo več zaščitnika delavskih pravic. Nekje po letu 2010 so se proti sindikatom obrnili mediji, zlasti tisti, ki jih vodi kapital.

V slovenskem turizmu se je v zadnjih treh letih bistveno zmanjšalo število redno zaposlenih kvalificiranih delavcev. Zaradi neugodnega delovnega časa, slabih plač, mobinga, upada tudi vpis v srednje izobraževalne programe nosilnih gostinskih poklicev tako da gostinske poklicne šole zapirajo šolske oddelke. Kako naprej?

Prepričani smo, da je prišel čas združevanja in ne več drobljenja slovenskih sindikatov. Le tako bomo lahko z maksimalno tremi močnimi centralami uspešno zaščitili tako industrijske delavce kot delavce v storitvah in javnem sektorju.

Doseči moramo, da bodo ljudje za pošteno delo tudi pošteno plačani.

Potruditi se moramo, da bomo spremenili medijsko podobo sindikatov, ki ne smejo biti več predstavljeni kot cokla v razvoju in problem, temveč rešitev problema in pogoj za uspešnejši gospodarski razvoj. Le kot močni združeni socialni partnerji bomo lahko storili več za zaposlovanje mladih, za obstoj in razvoj novih delovnih mest, za spodobne pokojnine in varno starost ter takšne plače, ki bodo vzpodbujale inovativnost in omogočale vsem delavcem človeka vredno življenje.

Ljubljana, 12.11.2014

Karmen Leban
Generalna sekretarka sindikata GIT
Slovenije